

”Det handler ikke kun om os selv”

Evaluering af Hovedstadens Beredskabs Ungdomsbrandkorps 2019-2020

INDLEDNING	2
KONKLUSION	3
OM EVALUERINGEN.....	5
BAGGRUND OG UDVIKLINGSHISTORIK FOR UNGDOMSBRANDKORPSET	6
ANALYSE	9
Perspektiver på de kvalitative effekter af projektet.....	9
Individuelle effekter for de enkelte unge.....	9
Afsmittende effekter og forebyggelse på den lange bane	11
Perspektiver på mål og målgrupper, metoder og tilgange.....	14
ANBEFALINGER	18

INDLEDNING

Ungdomsbrandkorpset (UBK) er et projekt i Hovedstadens Beredskab, der tilbyder unge på 13-17 år en mulighed for at lære om brandmandsfaget og at udvikle generelle og sociale kompetencer, der rustet dem til at tage en uddannelse og indgå på arbejdsmarkedet. Ungdomsbrandkorpset beror hovedsageligt på finansiering fra Sikker By programmet, Københavns Kommune, og har i 2018-2019 desuden haft deltagelse af Frederiksberg Kommune.

Med UBK er det målet at bygge bro og komme unge fra udsatte boligområder i møde med et aktivt fritidstilbud. Der er fokus på at øge sociale, faglige og samarbejdskompetencer. Projektet arbejder målrettet mod, at de unge øger deres aktive deltagelse i skolen og samtidig forbereder sig til at kunne tage et fritidsjob. UBK er målrettet unge, som har en eller flere udfordringer i skole-, lokal- og hjemmemiljø. Derudover bliver der også lagt vægt på at rekruttere unge, der er i risiko for 'at gå i storebrødrenes fodspor', er passive i skolen, ikke er tilknyttet fritidsaktiviteter, eller som har behov for positiv voksenkontakt i en undervisningssammenhæng.

Projektet foregår på Station Tomsgården i Nordvest og består af et to ugers intensivt grundforløb. Efter grundforløbet kan den unge fortsætte i UBK en aften ugentligt med tilbud om videreuddannelse, deltagelse i øvelser, ture mv. Derudover tilbydes praktik på brandstationer, hjælp til fritidsjob, virksomhedsbesøg, teambuilding-aktiviteter, deltagelse ved opvisninger mv.

Der starter nye hold hele året. Der rekrutteres i hele Storkøbenhavn via skoler, boligsociale indsatser, socialcentre mv. Der er et særligt fokus på Husum-Tingbjerg-området, men der arbejdes frem mod at erfaringerne også skal implementeres i lignende områder.

UBK startede i 2011 på bagkant af hændelser, hvor unge i Tingbjerg dels satte ild til bl.a. containere og dels forsøgte at forhindre beredskabet i at komme ind i området, når det kom for at slukke brandene. Ideen med projektet var at invitere de unge indenfor i beredskabet – 'om på den anden side af samfundsordenen' – for at give de unge kendskab til menneskene og opgaverne bag uniformerne og ad den vej skabe forståelse og forebyggelse på sigt.

Gennem de senere år har projektet flyttet sig til også at have et mere forebyggende perspektiv. Der er stadig fokus på udsatte boligområder og potentielt udsatte unge, men målgruppen inddrager et bredere spektrum af unge med alle typer af udfordringer, såvel sociale, psykologiske og faglige. Der er unge med angst og indadvendt ensomhed, med problemer i familien, med ADHD og autisme, med dårlige venner og vaner, med ordblindhed og manglende selvværd – listen er lang og mangfoldig. Målet er således ændret fra ikke kun at være kriminalitetsforebyggende til at have en større bredde, og til at have et tydeligt positivt fokus. De unge boostes dér, hvor de hver især har behov for at styrkes. Samtidig er der stadig fokus på at skabe effekter på den bredere bane via brobygning i boligområder mv.

Projektet navigerer løbende i justeringer og nye forsøg. Det gamle, der fungerer, skal beholdes og gøres endnu stærkere, og det nye skal tilpasses de erfaringer, der er samlet og samles. Særligt er der de sidste to år gennemført forsøg med nye strukturer, som der skal vurderes på.

Projektet evalueres løbende. Denne evaluering har til hensigt kvalitativt at undersøge og vurdere, hvorvidt UBK lykkes med at skabe en positiv forandring hos de deltagende unge, og hvorvidt projektet – via de unge som eksempler og rollemodeller - også er med til at skabe forandring på den bredere bane ude i boligområderne. Evalueringen ser desuden på, hvad de sidste års ændringer ift. projektets mål og metoder har afstedkommet, og der gives anbefalinger til justeringer fremefter.

KONKLUSION

Vurderinger af projektets effekter og tilgange

I det følgende opsummeres konklusionerne og de vigtigste pointer.

Evalueringen af Ungdomsbrandkorpset henter perspektiver fra både gamle og nye deltagere, samt fra forældre, lærere og andre fagpersoner, der har erfaringer med projektet.

Evalueringen vurderer på effekter for deltagerne, umiddelbart og på sigt, samt på afsmittende effekter i form af ændret adfærd, roller i peergrupper mv. Desuden vurderes der på projektets metoder og tilgange, herunder strukturelle forandringer.

'Effekter' vurderes kvalitativt. Projektet er endnu forholdsvis ungt, men de mange informanter og samstemmende vurderinger gør det muligt at opstille følgende konklusioner og anbefalinger:

Individuelle effekter for de enkelte unge

- UBK er med til at skabe bedre selvværd, selvtillid og tillid til, at andre vil dem. De ser, at alle kan noget i et team, og at forskellighed er et gode. De oplever at få anerkendelse og ansvar.
- UBK skaber grobund for bedre trivsel og for sunde venskaber og fællesskaber. UBK tilbyder et miljø, hvor de unge kan skabe og styrke sunde fællesskaber og blive inspireret til at gøre det samme i deres skole- og hjemmemiljøer.
- UBK styrker de unges arbejde med at blive uddannelsesparate, særligt ift. de sociale, personlige og praksisfaglige parametre. Mange bliver klarere på egne styrker, bliver motiverede til at sætte sig fremtidsmål og tro på dem. De får en større tiltro til sig selv som aktive medborgere og familiemedlemmer, der en dag kan blive selvforsørgende.

Afsmittende effekter og forebyggelse på den lange bane

- UBK skaber positive rollemodeller, der ved ændret social adfærd kan være med til at skabe forandringer på den bredere bane. De unge, som er på kanten af kriminalitet, inspireres af de gode rollemodeller i UBK og mange af dem oplever selv at blive rollemodeller for deres peers og brobyggere i lokalområdet. De unge er inspirerede af værdierne 'mod, respekt og disciplin' og af projektets lighedsbegreber. UBK er et stærkt fællesskab, hvor man har en identitet som en del af en gruppe, der hjælper andre. Kadetterne er stolte af at kunne redde andre og udtrykker nyt mod til at sige fra, hvis de oplever noget, de synes er forkert. Mange er blevet bedre til at se, hvad samfundet og fællesskabet har brug for, og at det ikke 'bare er dem selv', det handler om. De fortæller, at de får god respons ved at være gode rollemodeller.
- UBK bidrager til at skabe lokal social brobygning i udsatte områder og er med til at forebygge kriminalitet. Rollemodel-konceptet virker, og der opleves en spirende øget samhørighed på tværs af grupper i Husum-Tingbjerg. De erfaringer, man gør sig i Husum-Tingbjerg, kan meget vel implementeres i andre 'hot-spot'-områder både i og udenfor kommunen.
- UBK kan være med til at skabe positive historier og vende en negativ spiral. UBK's tilgang går hånd i hånd med det arbejde, der gøres på skoler, i SSP-regi, på det boligsociale område mv., som har

fokus på at fremelske de positive potentialer og overbevisninger hos de unge. Det er væsentligt, at projektet indgår som en del af en større indsats og en fælles tilgang, der skaber bred effekt.

- UBK fremmer empati, fællesskabsforståelse og medborgerskabsværdier. Den oprindelige ide med projektet var at invitere unge, der tændte ild, smed sten efter beredskabet og satte sig udenfor samfundsordenen, indenfor i beredskabet og ad den vej skabe forståelse for ordensmagt og medborgerskabsværdier. Denne ide bærer frugt; de unge fortæller, at UBK ændrer deres perspektiver, så de bedre 'forstår dem, det går ud over', når de laver ballade. De unge er generelt stolte over at være dem, der redder andre og dem, der er med til at holde orden. Fx fortæller mange af de unge, hvor stolte de bliver, når 'deres venner' (beredskabet) dukker op i boligområdet enten til brandslukning eller opvisning.
- UBK bidrager til inklusion og venskaber blandt elever, der ellers fungerer som adskilte grupper i skole og boligområde. UBK har desuden mulighed for at bidrage til konkret integration og interkulturel dialog, forudsat et øget samarbejde med relevante skoler og fagpersoner.

UBK's mål og målgrupper, metoder og tilgange

- Med hensyn til mål og målgrupper er projektet i en god proces med både at sikre fokus på kriminalitetsforebyggelse og opbygning af erfaringer ift. 'hot-spot'-samarbejdsindsatser, og samtidig at brede tilbuddet ud til flere profiterende målgrupper
Det oprindelige mål har over de senere år flyttet sig, idet fokus på 'brandslukning' og kriminalitetsforebyggelse ikke længere står alene, men suppleres af et bredere sigte med fokus på flere typer af unge og forebyggelse. Projektet har vist sig også at kunne noget væsentligt ift. fx stille elever og elever med diagnoser. Det fungerer metodisk godt at blande målgrupper. Desuden taler det ind i et ønske fra samarbejdspartnerne om ikke at være 'endnu et udsatteprojekt', men et projekt, der er med til at vende negative fortællinger om udsatte boligområder til positive fortællinger om forandringer og motiverede fællesskabsorienterede unge.
At give ny bredde til målgruppen kræver til gengæld et målrettet rekrutteringsarbejde fra UBK's side, så det sikres, at den oprindelige målgruppe til stadighed fastholdes, således at der på samtlige hold er unge fra denne målgruppe.
- Med hensyn til metoder og tilgang er projektet samlet set godt fungerende og i en god udviklingsproces. Projektet har gennem årene etableret en grundstruktur og -metode, der fungerer efter hensigten. De sidste par år er der gennemført ændringer i strukturen, som samlet set har gjort projektet bredere og som modsvarer flere af de mange mål, projektet har. Der foretages stadig justeringer. De nye strukturer drejer sig om det intensive grundforløb, om praktikken som kun tilbydes de interesserede, og om det ugentlige aftentilbud, der er suppleret med et tilbud til kadetter mellem 16 og 18.
- Med hensyn til gennemførelse, fastholdelse og fortsat (ud)dannelse vokser projektet.
Der er en meget høj gennemførelse på grundforløbet. De sidste år har desuden vist et øget gennemsnit af unge, der fortsætter i projektet efterfølgende. Det er en nyere udfordring for projektet at kunne bevare de vigtige eksklusive muligheder i aftentilbuddene, hvis deltagerantallet fortsat vokser for hvert hold, der gennemføres.
Der er samtidig enighed om, at fastholdelsesindsatsen er vigtig, idet samtlige af projektets gode effekter, både individuelt og afsmittende, øges, jo længere tid de unge fortsætter i projektet.

OM EVALUERINGEN

Evalueringen baserer sig på kvalitative tilgange og metoder. Der måles ikke på kvantitative effekter såsom fx antal unge, der gennemfører en uddannelse, ligesom der heller ikke kan måles på den bredere effekt i boligområderne i fx kriminalitetsstatistikker (UBK har ikke adgang til datasamkørsel). Til gengæld kan en kvalitativ evaluering metode give dybdegående indsigter i både de unges og fagfolks perspektiver.

Evalueringens mål

Evalueringens mål er at vurdere, hvorvidt projektet lever op til formålet og hvorvidt metoder og tilgange har den tilsigtede effekt. Evalueringen har tre fokusområder:

1: Effekten for deltagerne, umiddelbart og på sigt. Hvad oplever de unge selv? Hvad oplever forældrene?

2: Afsmittende effekter i form af ændret adfærd, roller i peergrupper mv. Hvad oplever lærere og andre aktører af effekter og potentialer, i skoler, fritidsliv og boligområder?

3: Projektets metoder og tilgange. Hvad fungerer, hvad kan justeres og hvad kan udvikles yderligere? Hvordan fungerer de forandringer, der er afprøvet gennem de seneste par år?

Evalueringens vurderingsparametre vedrørende effekt

Effekt vurderes på en række kvalitative parametre ud fra de perspektiver, der er indsamlet hele vejen rundt; fra deltagerne selv til alle dem, som oplever effekten udadtil og på sigt.

- Det gælder parametre for de individuelle effekter for de enkelte unge såsom selvværd og tillid, trivsel i skolen, samarbejdsevner og indgåelse i sunde fællesskaber, uddannelsesparathed og motivation ift. uddannelse, job og selvforsørgelse på sigt.

- Det gælder desuden parametre ift. forebyggende og afsmittende effekter såsom hvorvidt projektet i udsatte områder genererer positive rollemodeller, lokal og social brobygning, fællesskabsforståelse og medborgerskabsværdier.

Evalueringens metode

Evalueringen er en procesevaluering, der har fulgt projektet og deltagerne hen over vinterhalvåret 2019, og sideløbende har undersøgt projektets forandringspotentialer i et bredere perspektiv.

Metoden har været feltarbejde; dels at få indblik i perspektiver fra målgruppen selv, dels fra dem, der kender og møder de unge. Der er brugt deltagerobservation, uformelle samtaler, fokusgruppeinterviews, semi-strukturerede interviews, telefonmøder samt mailkorrespondance. Analysen måler effekt ud fra udsagn og eksempler, der vurderes repræsentative. Eventuelle tal og statistikker kan rekvireres af UBK.

Rapporten er blevet til på baggrund af et stort datamateriale, der er bearbejdet og afleveret til UBK til internt brug ifm. justering og udvikling af projektet.

Evalueringens informanter

For at give en kvalitativ evaluering så megen vægt som muligt, inddrages mange typer af aktører, som kan belyse effekten både udefra og indefra. Dvs. både de unge selv, deres forældre og fagfolkene omkring dem:

- Kadetter: To hold af nye kadetter følges (23 kadetter). Deltagelse hos 'de gamle' kadetter i hangaren (25 i alt). Interview med en af de første uddannede kadetter, der i dag er instruktør i UBK.
- Forældre: Samtaler ved holdenes afslutninger og efterfølgende interviews (12 forældre).
- Fag-aktører, der samarbejder med UBK: Besøg på Borgercenter Børn og Unge (Valby/Kongens Enghave) samt den boligsociale indsats/helhedsplan Husum For Alle. Besøg på skoler/interviews med en række lærere (8 i alt) fra relevante skoler under projektet. Herunder en SSP-lærer, en inklusionsvejleder og en modtageklasselærer.
- Instruktører. Interviews med tre instruktører, der har været en del af projektet gennem mange år.

Evalueringen er foretaget af antropolog Marianne Nøhr Larsen, Center for Interkulturel Dialog.

BAGGRUND OG UDVIKLINGSHISTORIK FOR UNGDOMSBRANDKORPSET

Det følgende er primært en baggrundsfortælling, der har til formål at belyse projektets mål og metoder, både historisk og fremadrettet¹. Det gennemgås, hvordan projektet er opbygget; dels det 14-dages forløb der udgør kadetuddannelsens grundforløb, og dels de muligheder, de unge får efterfølgende. Det gennemgås, hvilke mål og målgrupper forløbet har, og hvordan samarbejde og rekruttering foregår. Der ses særligt på de forandringer, forløbet har undergået gennem tiden (særligt de sidste to år) og de nye mål, der foreløbig er i støbeskeen.

Kadetuddannelsen, grundforløbet

Kadetuddannelsen som grundforløb består af et intensivt forløb på to uger (10 hverdage) med mødetid 9.00-15.00 hver dag. Tidligere kørte kadetuddannelsen over et halvt år hver tirsdag eftermiddag. For to år siden ændredes uddannelsen til at være intensiv to hele uger, hvor eleverne fritages fra skole. På hver skole er der en lærer (eller socialmedarbejder el.lign.), som er tovholder for forløbet. En stor del visiteres ikke via skolerne, men via samarbejde med borgercentre, SSP mm.

Instruktørerne på UBK er uddannede beredskabsfolk. Metoderne bygger på mottoerne/værdierne 'mod, respekt og disciplin' (se mere på projektets hjemmeside). De unge undervises og instrueres i forskellige færdigheder. Temaerne er blandt andet elementær brandbekæmpelse og førstehjælp. Der veksles mellem korte oplæg og aktivitet i form af forskellige øvelser, inde og ude. Man *prøver* det, man lærer. Der lægges særligt vægt på samarbejdsøvelser.

Undervisningen er fleksibel og lærerne monitorerer dagligt, om der skal justeres i programmet ift. de udfordringer, de kan møde på de enkelte hold. Instruktørerne har løbende dialog med projektets koordinator og med forældre og lærere efter behov. Der er en høj grad af individuel tilpasning og man strækker sig langt for at imødekomme elever og støtte dem i at fuldføre forløbet.

Hvert forløb afsluttes med en opvisning, hvor de relevante lærere og klassekammerater, forældre, fagpersoner mv. inviteres, og kadetterne får deres uddannelsesbevis.

Langt de fleste deltagere gennemfører grundforløbet. Ganske få falder fra eller stopper undervejs².

Efter grundforløbet

Efter grundforløbet som uddannelse til kadet har de unge mulighed for at deltage i et ugentligt eftermiddags/aftentilbud, der kaldes 'torsdage i hangaren'. Det foregår hver torsdag fra 16-21 og ledes af to instruktører. Hver gang bydes på et fagligt input, som følger op på noget af det, de unge allerede har lært som kadetter, og ofte tager holdet på tur til en relevant oplevelse – eksempelvis øvelse på Frederiksberg Brandstation, fælles øvelser med andre ungdomsbrandkorps, eller besøg hos livredderne på Bryggen. Sidst på aftenen laver kadetterne mad og spiser sammen. Der er så høj en grad af involvering som muligt, både i forhold til planlægning af fagligt og socialt input, undervisning og praktisk madlavning.

De kadetter, der kommer i hangaren og er engagerede, får tilbud om et praktikforløb på en brandstation, svarende til det forløb, alle tidligere gennemgik som en del af grundforløbet. Praktikken er et tilbud ud fra en individuel vurdering af, hvorvidt den enkelte unge kan leve op til engagement og motivation, og hvorvidt det giver mening for den unge.

¹ Dette samt yderligere information om UBK kan findes på projektets hjemmeside.

² Tal og fakta, der ikke er medtaget i denne rapport, kan findes i UBK's årsrapportering 2019 og foregående år.

Udover muligheden for praktik får kadetterne, der kommer i hangaren om torsdagen, tilbud om kurser og uddannelsesforløb, fx som ungeledere og hjælpeinstruktører. Jo mere, de engagerer sig og deltager i de forskellige kurser, des mere inddrages de i torsdagens undervisning. Når man som kadet har taget et instruktørkursus, kan man blive involveret i undervisning af de andre kadetter.

Antallet af kadetter om torsdagene i hangaren har stort set været det samme gennem de tidligere år (i gennemsnit cirka 5-7 hver torsdag de første år). Det sidste år er antallet dog vokset markant, og p.t. ser det ud, som om stigningen fortsætter. Der er et fortsat øget antal fra hvert nyt hold, som vælger at komme om torsdagen, og flere kommer hver gang. Det sidste år har der således været cirka 15 kadetter i gennemsnit, enkelte gange op til 25.

Det giver udfordringer ift. muligheder, struktur og logistik. De to instruktører skal nå mere og flere end tidligere, og flere ture har måttet omorganiseres, fordi der ikke har været plads til alle i de to busser, der er til rådighed.

Ved evalueringens slutning er der netop i Hovedstadens Beredskabs Frivilligheden oprettet en 'Ungeenhed', som er et tilbud til de kadetter, der er fyldt 16, og som vurderes at kunne profitere af at indgå i en mindre gruppe, hvor både krav og niveau er højere. Det løser en del af pladsproblemet på 'torsdage i hangaren', og det imødekommer de mere trænede unges ønske om at komme videre. Når man bliver 18, får man således tilbud om at overgå til andre dele af Frivilligheden. 'Ungeenheden' forventes at blive en sluse til Frivilligheden for de unge mellem 16 og 18. P.t. er cirka 10 kadetter overgået til Frivillighedens Ungeenhed.

Mål og målgrupper

Som nævnt i indledningen har målet ændret sig fra (kun) at være 'brandslukning' til at være mere forebyggende. Projektet tænkes bredere: Der skal fortsat være (størst) fokus på unge fra udsatte boligområder, men det kan både være unge kriminalitetstruede og unge, der potentielt er udsatte af alle mulige andre årsager. Det kan fx være ensomhed og isolation, diagnoser, faglige udfordringer eller stress. Projektet vil gerne gøre noget for de enkelte unge, men også skabe afledte effekter. Projektet vil agere rollemodeller for de unge, og gøre de unge til rollemodeller for andre unge.

Det er målet at gøre de unge robuste, give dem social kapital og gøre dem bedre til at samarbejde og indgå på arbejdsmarkedet. Konkret får de indblik i nogle fag og en virkelighed, der kan ruste dem ift. uddannelsesvalg og -parathed. På langt sigt er målet at skabe øget medborgerskab og samfundsansvar.

Projektet skal rumme dem, der har mest behov, men samtidig skal sikres en holdsammensætning, hvor alle kan profitere, og hvor holdene kan fungere. Der må fx ikke være overvægt af nogle, der er for udadreagerende eller andre typer af problematikker, der kan fylde for meget. De unge skal kunne spejle sig i forskellighed. Det gælder både ift. personlige udfordringer, køn, etnicitet mv. Der skal samtidig ske en vægtning af, hvilke skoler der har behov, og hvordan holdsammensætningen fx også gør noget godt ift. brobygning i området.

Samarbejdsflader og rekrutteringsområder

Samarbejdsfladerne er udviklet og udvidet undervejs gennem årene. Nogle samarbejdspartnere har været med fra start, andre er kommet til, og der arbejdes hele tiden på at udvide og formidle, så hele Københavns Kommune kommer i spil. I 2019 gik Frederiksberg Kommune også ind i samarbejdet.

Samarbejdspartnere, der er/har været i spil, er blandt andet:

- Folkeskoler fra Nørrebro/NV, Vesterbro, Østerbro, Ørestad, Amager, Christianshavn, Vanløse, Valby
- SSP/SSP-lærere på skoler
- Borgercentre i 5 områder

- UU-vejledere
- Skolesocialrådgivere
- Frederiksberg Kommunes Ungecenter
- Nærpoliti/lokalpoliti
- Specialskoler og børnehjem
- Socialforvaltningens afdeling for kriminalitetstruede og kriminelle unge

Projektet har rigelig deltagertilslutning, så når der udvikles og udvides, er det ud fra et ønske om at optimere projektet; dels at ramme så rigtigt som muligt i forhold til de behov, projektet har mulighed for at dække, og dels at sikre information og adgang for dem, der særligt kan profitere heraf.

Fokus på 'hotspots' - kombineret med bredde

Der er gennem årene opbygget nogle faste samarbejder med lærere fra bestemte skoler, som projektet fortsat ønsker tæt samarbejde med. Det gælder fx skolerne i Husum-Tingbjerg-området, hvor målet er at opnå en brobyggende effekt. Tilbuddet er integreret i årshjul, og der er et løbende fast samarbejde og faste pladser. Der er således opbygget et samarbejde mellem UBK, skoler, SSP, boligsocial indsats mv. vedrørende UBK-projektet.

De erfaringer, der p.t. gøres i Husum-Tingbjerg, ønskes det at bringe videre til andre boligområder af samme type, hvor der også er behov for brobygning. Fx er der i dag 'hotspots' i Vanløse/på Vestegnen, hvor grundforløb med fordel kunne implementeres.

Samtidig ønsker projektet også at imødekomme nye og andre rekrutteringsområder i kommunernes andre områder. Projektets ansatte tager ud og fortæller om projektet i mange sammenhænge for at skabe et så bredt brugerkatalog som muligt og for at skabe kendskab til projektet.

Det er et fortsat udviklingsarbejde at sammensætte samarbejdsflader og -hold, så det optimale nås indenfor de rammer, der er.

ANALYSE

Perspektiver på de kvalitative effekter af projektet

Effekter af projektet vurderes ud fra de perspektiver, der er indsamlet hele vejen rundt – fra deltagerne selv til alle dem, som oplever effekten udadtil og på sigt. I det følgende analyseres det indsamlede datamateriale ud fra de kvalitative effektmål, der er opstillet i indledningen – dels parametre for individuelle effekter for de enkelte unge og dels parametre ift. forebyggende og afsmittende effekter.

Individuelle effekter for de enkelte unge

Skelsættende forandring på 14 dage

På grundforløbet modnes, oplever, lærer og flytter elever sig generelt meget.

De unge er overraskede over, hvor meget de har lært. Særligt fremhæver de at 'være blevet nogle, der kan redde liv'. De føler sig på mange og forskellige måder bedre rustede til at håndtere de problemer, de er vant til at stå med. De taler fx om problemer med at være for stille, for urolig, konfliktoptrappende, konfliktsky, frygtsom, ensom, have svært ved at koncentrere sig, spille for meget computer, blive mobbet, mobbe andre, komme for sent, have rod i sine ting, og at se sig selv som den 'dårlige'. De håber og tror på at kunne ændre disse mønstre med hjælp fra oplevelserne på UBK. Gennem arbejdet med 'mod, respekt og disciplin' har de overskredet egne grænser, føler sig mere modne og bedre til det sociale. De er blevet venner med nogen, der ikke ligner dem selv, og de har oplevet at alle kan noget, der er vigtigt. Med sig tilbage til skolen har de både fået større selvtillid og større tro på nødvendigheden af samarbejde og medborgerskab. Mange oplever, at de er motiverede til en ny start, hvor de før har været overbevist om, at intet kunne ændres.

Forældrene giver generelt udtryk for, at kadetuddannelsen er skelsættende. Særligt er der gode erfaringer med børn, der har været indadvendte og umotiverede for at komme i skole, og som gennem UBK-forløbet har vist stor motivation, øget glæde og øget selvtillid. Forældrene fortæller om udfordringer, som de har stået magtesløse overfor, og som de heller ikke har oplevet, skolen kunne hjælpe med. Under UBK-forløbet har forældrene set, at unge med angst og usikkerhed har overskredet deres egne grænser og efterfølgende kaster sig ud i nye venskaber, projekter og fritidstilbud, de ellers ikke har turdet. Unge med diagnoser (som fx ADHD) har fået nyt mod og tro på, at de kan noget, når de får lov at være aktive, mv.

Elevernes lærere samt fagpersoner fra det boligsociale område oplever ligeledes, at der sker forandringer på kort tid og at særligt elever med lavt selvværd og tiltro til egne muligheder får et 'boost', som skolen ikke kan give dem.

Borgercenter Børn og Unge oplever også en særlig effekt i målgruppen af isolerede unge. Nogle af de unge, der har gennemgået grundforløbet i UBK, ses i dag at have mindre brug for særtilbud, end de havde før forløbet.

"Det er det vildeste, vi og hun nogensinde har været ude for. Det har taget hånd om hende og os, jeg er helt rørt. Noget man kan kalde skelsættende. Jeg ser en pige, som i sidste uge var ved at få et angstanfald over at skulle tage bussen herud, og så bliver hun modtaget med åbne arme, alt bliver rummet; hun må gerne være bange, ked af det – der er fuldstændig rum til at hun kan sidde og absorbere og så at kunne gå ud og være med. Hun plejer at ringe hjem hver dag fra skole, det gør hun ikke mere." Forælder

Selvværd, selvtillid og andretillid

UBK er med til at skabe bedre selvværd, selvtillid og tillid til, at andre vil dem.

På kadetforløbet oplever de unge generelt, at de kan mere, end de havde troet. De får anerkendelse og ansvar. De oplever at have mod til at gøre ting, de var bange for. Men også mod til at tage imod hjælp fra de andre, og til at sige fra, hvis der er noget, de ikke har lyst til. De ser, at alle på holdet er gode til noget hver især, og at det er vigtigt hvad den enkelte kan og kan deltage med. De får en øget selvtillid – og også en øget tillid til, at andre vil dem. De får således udfordret deres overbevisninger om, hvad de mangler, og får fokus på, hvad de kan.

”Jeg synes, jeg er blevet en bedre person. Jeg havde ikke særlig stor selvtillid, jeg troede ikke nok på mig selv. Nu har jeg fundet ud af, at jeg kan mere end jeg regnede med. Jeg har fået flere venner. Det er blevet meget nemmere at være mig efter det her. Og så alle de oplevelser. Jeg har det bedre i min egen krop... Jeg skal stole mere på mig selv, bare have det her i hovedet; jeg kan godt. Før sagde jeg altid til mig selv; jeg kan ikke, jeg har ikke lyst.” Kadet

Trivsel, samarbejde og sunde fællesskaber

UBK skaber grobund for bedre trivsel og for sunde venskaber og fællesskaber.

Deltagerne udtrykker, at de trives i den lille gruppe, i nærheden til hinanden og til instruktørerne, og i den fleksible hverdag. De fleste får nye venskaber og nyt mod til at være sig selv; også ift. de gamle fællesskaber, de skal tilbage til på skolen.

De unge føler sig generelt bedre rustet til at vende tilbage til skolen og fx arbejde med egne mønstre i gruppen ift. indadvendthed, konfliktoptrapning eller andet. De føler sig bedre rustet til at sige fra overfor mobning; både ift. hvad de selv oplever, og hvis de oplever, andre mobbes. Nogle har dog mindre lyst til at vende tilbage til skolen, fordi de tydeligere ser, at fællesskabet er dårligt for dem eller at måden, skolen fungerer på med megen stillesidning og individuelt præstationsarbejde, fungerer dårligt for dem. Dette ses i lyset af de to uger på kadetuddannelsen, hvor der er mere fokus på samarbejde, og hvor den stillesiddende læringsdel fylder meget lidt ift. den praktiske. Disse unge glæder sig til ’livet efter skolen’ og er blevet motiverede til at finde ud af, hvad de gerne vil på lidt længere sigt.

Uddannelsesparathed og motivation til job og godt voksenliv/medborgerskabsparathed

UBK kan styrke de unges arbejde med at blive uddannelsesparate og at få større klarhed og motivation ift. fremtidsmål.

UBK bygger på praktiske og sociale færdigheder og understøtter de læringsparametre, der ikke er fag-faglige; nemlig de personlige og sociale kompetencer. Fra lærernes side vurderes det, at dette kan styrke arbejdet med UPV (uddannelsesparathedsvurdering), særligt for de elever, der ikke er fagligt stærke. Efter kadetuddannelsen kan mange unge bedre se sig selv i uddannelse og job; også indenfor områder, de ikke har kendt eller overvejet. De opdager, at de kan noget, som de måske ikke har kunnet se indenfor skolens rammer.

De unge får nogle sociale kompetencer, samarbejdsevner og forståelser af sig selv som nogle, der er brug for; medspillere frem for modspillere – det har mange af dem savnet. De oplever at få ansvar og tillid til, at de lever op til det – det har mange heller ikke prøvet.

Torsdagene i hangaren og særligt praktikkerne ude på brandstationer ruster yderligere eleverne til at blive klarere på mål og at forfølge dem.

"Jeg var den, der skulle larme og fjolle, jeg var i fokus, helt blæst væk i skolen. Nu efter jeg er blevet brandkadet, er jeg blevet uddannelsesparat, og jeg er også blevet bedt om at fortælle på min skole, hvad jeg har været igennem, for min lærer har opdaget, at jeg er den dér type, der har ændret mig virkelig meget. Jeg kom ned og snakkede med de mindre klasser, jeg fortæller dem at fjolle er ikke godt, og at jeg nu har et af de højeste snit i klassen." Kadet

"Det, du lærer som kadet, kan ikke måles på faglighed, men man vokser som menneske. Det er der blevet så lidt tid til i dag sammen med, at kravene til uddannelse er steget og steget. På kadetuddannelsen får de unge mulighed for at se deres liv i lidt mere strakt arm, og de lærer, at de kan noget forskelligt, og at alle kan noget, der kan bruges." Lærer

"Man får en tro på sig selv og bliver inspireret til noget, man ikke havde tænkt. Jeg skal selv være brandmand og tømmer, man behøver ikke nøjes med én ting." Ældre kadet

Afsmittende effekter og forebyggelse på den lange bane

Positive rollemodeller - sociale og adfærdsmæssige effekter

UBK skaber positive rollemodeller, der ved ændret social adfærd kan være med til at skabe forandringer på den bredere bane.

I UBK er man fælles om normerne 'mod, respekt og disciplin'. Mange af de unge fortæller, at de har ændret opfattelser af sig selv fra at være dem, der *har* eller *er* problemer til at være dem, der kan ordne ting og hjælpe/redde andre. Fra at være én, der ikke blandede sig, til at være én, der tør stå frem. Fra at være én, der laver ballade, til én, der er med til at undgå ballade.

De unge får mere positive forestillinger om eget værd og muligheder. De lærer at se sig selv som værdifulde i gruppen og i samfundet. Den ændrede holdning og adfærd smitter af i de sociale grupper, de unge indgår i. Kadetterne oplever at have mod til at sige fra og bliver rollemodeller ude i boligområderne. De vil gerne lære deres venner, hvad de selv har lært. De oplever, at man får respekt, når man siger fra, og at vennerne er nysgerrige efter, hvad de har oplevet i UBK, som har gjort, at de har ændret retning. Mange af de unge udtrykker, at det er normalt, at man gerne vil ændre retning, hvis man er på en forkert vej, men at man ikke kan det alene.

I Borgercenter Børn og unge oplever fagpersonerne, at de unge i høj grad profiterer af de tydelige voksne rollemodeller, som Ungdomsbrandkorpset mønstrer. I samtalegrupperne med de unge, som er tilknyttet Borgercentret, fortæller kadetterne de andre unge om UBK, og bliver således rollemodeller for de andre i gruppen, ligesom metoderne fra UBK inspirerer til nye måder at være sammen i gruppen på.

Jo mere projektet kendes på skolerne, jo flere unge står i kø og ønsker sig en plads. Særligt mindre søskende vil gerne være med. Der er en umiddelbar rollemodeleffekt; de unge 'gør det smart at være moden' og engageret i noget, vurderer lærerne. Engagement er forudsætning for at komme med på uddannelsen og for at gennemføre, og de unge fra UBK viser, at med engagement kan man nå langt på kort tid.

De unge fortæller deres venner om projektet. Særligt når UBK er ude på skolerne, 'lyses' der på kadetterne og det, de har oplevet og lært. Lærerne mener, det er vigtigt, at projektet 'institutionaliseres' på skolerne som en mulighed, alle kender, så det ikke kun er én ildsjæl, der er tovholder og kun elever fra nogle klasser, der får tilbuddet. Når skolerne bakker bredt op om projektet, skaber det flere ringe i vandet og får en mere gennemgribende afsmittende og inspirerende effekt.

Både lærere, øvrige fagfolk og forældre oplever at inspireres af de metoder, projektet benytter, og at dette understøttes, når skolerne er med til at løfte og sætte lys på elevernes fortællinger.

"De kommer tilbage og udstråler rigtig meget glæde; de er alle vokset på en eller anden måde. Det ser de andre, og der er rigtig mange, som gerne vil med. Især ser jeg, at dem der har været med, nu har små søstre og brødre, der venter spændt og håber at komme med." Lærer

"Med brandkadetterne har vi fået et svar på mange års søgen hen mod noget fælles og noget med at skabe nye fortællinger i området og blandt de unge. Foreløbig er det en meget stor succes og det ser ud, som om den breder sig – vi har i hvert fald rigtig mange, som gerne vil være med." Boligsocial medarbejder og SSP-lærer

"Jeg er typen, der tager en højtaler med til en fest og jeg er ligeglad med, hvad andre tænker om mig. Jeg er sådan en, de andre lytter til. Efter at jeg er blevet brandkadet har jeg tænkt meget over, hvad jeg kan bruge dét til. For et par uger siden var jeg fx på vej til en fest og så ser jeg, at en mine venner tager en tus og tegner på et busskilt. Jeg siger Hvad fanden laver du? – det er jeg begyndt at gøre ofte. Jeg prøver at forklare, at nogen har brug for den busplan; at nogen skal gøre den rent. Jeg prøver at forklare, at det ikke kun handler om os selv. Her i hangaren har vi lært at se på, hvor problemet er for en eller anden. Vi begynder at tænke på andre end os selv." Ældre kadet

Kriminalitetsforebyggelse samt lokal og social brobygning

UBK har potentiale for at forebygge kriminalitet og skabe lokal social brobygning i udsatte områder.

På det boligsociale område (herunder SSP) vurderes projektet at være præventivt og nå nogle af de unge, der er i risiko for at blive ildspåsættede eller lignende. Det opleves desuden, at der er skabt øget samhørighed på tværs af grupperinger i området Husum-Tingbjerg, hvor der periodevis er konflikter. Rollemodelkonceptet fungerer; de unge i området får øje på vennerne, der har ændret stil. Ung til ung metoden 'virker bedre end lærere, der formaner'.

UBK kan være med til at skabe positive historier og vende en negativ spiral.

Ifølge fagpersonerne i de udsatte områder er der brug for et opgør med negative fortællinger i og om området og særligt de unge. Det vurderes, at UBK er med til dette ved at have fokus på de gode historier om unge, der ændrer kurs. Der er stor kraft i ved eksempler at vise, at alle kan noget, og at alle kan være med til at gøre en positiv forskel for fællesskabet.

Det er en generel vurdering fra samtlige fagfolk, at den positive og eksemplificerende tilgang skaber forandringer, både for de unge selv men også for deres omgivelser. Mange af de unge har som nævnt ikke oplevet at få ansvar, men at blive holdt øje med. Her får de ansvar og de viser, de kan bære det. Det baner vejen for nye værdier, fællesskab og medborgerskab.

Det opleves, at mange får mere succes med deres skolegang og bliver bedre rustet til at tro på, de kan gennemføre noget og til at forfølge deres mål. Gennem UBK får de unge 'holdt deres liv ud i strakt arm' og får mulighed for en ny start. Det smitter af i området, de bor i; der bliver grobund for, at der kan skabes en ny fortælling, som kan starte en positiv spiral. De unge fra UBK kan være med til at starte sådan en spiral, vurderes det.

"I et brændende hus er brandfolkene afhængige af hinandens øjne og ører. Her koster det liv og død, hvis man ikke kan stole på hinanden. De unge mærker og forstår vigtigheden af, at vi alle er en vigtig brik i et større puslespil – at man spiller hinanden gode og er medspillere. Man spiller ikke det samme i kassen; man spiller det i, man evner og formår. Man skal ikke vente på at andre gør det, eller fortæller hvad man skal gøre. Man skal være aktiv spiller. Det kan man også, selvom man har udfordringer. Alle kan byde ind med noget, og man bliver støttet og hjulpet. Den læring får de med sig fra UBK. Jeg ville ønske, der var mere af det ude i skolen. At forstå hvad der sker, hvis jeg ikke er medspiller men modspiller." Lærer

Empati, fællesskabsforståelse og medborgerskabsværdier

UBK fremmer empati, fællesskabsforståelse og medborgerskabsværdier.

Det store fokus på samarbejdsøvelser, hvor det vises, at alle er vigtige og ingen kan undværes, hvis opgaverne skal løses, er banebrydende for flere af de unge. Mange af dem er vant til at stå på sidelinjen, enten selvvalgt eller fordi de ikke bliver budt ind. Oplevelserne i UBK giver dem en forståelse for, at handlinger har konsekvenser for andre – gode som dårlige. Det oprindelige mål med UBK var at nå ud til de unge, der kunne finde på at sætte ild til ting og at forhindre beredskabet i at komme ind i området, og vise dem den anden side af virkeligheden. Der sker noget, når de unge møder menneskene inde i uniformerne – og især, når de selv får uniformer på. Instruktørerne bliver rollemønstre, der står for 'mod, respekt og disciplin', men også for samfundsmæssige værdier som empati, fællesskabsforståelse og medborgerskabsværdier. De viser en stolthed over at være med til at hjælpe, redde og sikre samfundets bedste, som de unge smittes af. De oplever, hvad det vil sige at flytte sig fra at være modborgere til at være medborgere.

"Noget af det jeg godt kan lide her tager jeg også med ud i hverdagen; jeg er også bare begyndt at opføre mig ordentligt. Jeg har gjort dumme ting før som jeg ikke gør mere. Det går op for én hvilke mennesker man omgås. Her lærer man hvad der rigtigt og forkert. At 'gå i byen' kan få en anden betydning, når man har været her – man går ud og hygger sig; før handlede det om at gå ud og lave noget dumt eller ulovligt."
Kadet

"At have den der uniform gør, at man føler sig som en del af noget større. Det giver nogle andre rammer. Vi har uniform, vi er på en måde en familie, alle er med. Vi er stolte over at være dem vi er." Kadet

Kulturmødeaspekter, inklusion og integration

UBK bidrager til inklusion og venskaber blandt elever, der ellers fungerer som adskilte grupper i skole og boligområde. UBK har desuden mulighed for at bidrage til konkret integration og interkulturel dialog, forudsat et øget samarbejde med relevante skoler og fagpersoner.

Holdene på grundforløbet sammensættes som regel, så de 'ligner virkeligheden', det vil sige en vægtet repræsentation af forskellighed ift. køn, 'typer', etnisk baggrund mv.

Det er en samlet vurdering fra deltagere, forældre og fagfolk, at 'det etniske' ikke spiller en rolle i UBK – tværtimod ophæves etniske skel, fordi fokus ikke lægges på hverken social eller etnisk baggrund, men på, hvad man som menneske kan bibringe fællesskabet. Det vurderes, at projektet bidrager til generel inklusion og fællesskabsfølelse på tværs af kulturelle og sociale skel.

Med hensyn til egentlig integration har der i 2018 været forsøg med en modtageklasse, hvor alle elever havde anden etnisk baggrund end dansk. Hele klassen på 13 elever deltog og profiterede på mange planer. Særligt vurderer skolens lærere, at UBK kan give unge oplevelsen af samarbejde; værdien af at løfte i flok og at kunne byde ind med forskellige kompetencer. Det kan være banebrydende og forandringsmotiverende.

For unge med anden kulturel baggrund end dansk, hvis familier ikke kan støtte med viden om Danmark, kan UBK desuden være en unik mulighed for at få praktisk samfundsforståelse. Særligt turene rundt til beredskabets forskellige institutioner er øjenåbnende. For modtageklasseelever, der er nye i Danmark, kan uddannelsen være et brud på isolation indenfor deres egen gruppe. En del af de unge fra modtageklassen er fortsat i hangaren og profiterer her af sprog og netværk blandt danske unge og voksne.

Sprog og kulturforskelle kan dog være en udfordring for både instruktører og elever. Her inddrages erfaringer fra modtageklasserne i det videre arbejde.

Perspektiver på mål og målgrupper, metoder og tilgange

I det følgende perspektiveres det fra forskellige sider, hvorvidt projektets mål, metoder og tilgange fungerer efter hensigten, og hvorvidt de forskellige tiltag og forandringer fremmer projektets mål.

Mål og målgrupper

Målgrupper justeres fra hold til hold ud fra de overordnede mål om både at have overordnet fokus på forebyggelse i udsatte boligområder og samtidig også være et tilbud til de enkelte unge, der vurderes at have behov og kunne profitere individuelt.

Både elever, forældre og fagfolk vurderer, at det er godt, at holdene er bredt sammensat, således at eleverne er sammen med nogle, der er anderledes end dem selv – både ift. udfordringer og mestringer. Det bliver fx tydeligt, at den oplevelse, mange har i skolen af en opdeling af fagligt stærke og svage elever, nuanceres i UBK, fordi mange og flere forskellige kompetencer bringes i spil. Der bliver rusket i de vante roller og forståelser af, hvem der er stærke og svage, fordi opgaveløsningerne (også) fordrer andre parametre end de faglige. Lærerne vurderer, at det er godt, at man som elev ikke udvælges, fordi man 'er et problem', men fordi man både vil kunne profitere og bidrage.

Instruktørerne vurderer ligeledes, at det fungerer godt at have flere forskellige målgrupper i spil og kombinere hold, hvor de unges udfordringer er forskellige og hvor der både er udfordringer at arbejde med, men at der også blandt de unge er styrker, de øvrige kan spejle sig i. Det er vigtigt for holdets muligheder, at sammensætningen balanceres, så der opnås mest mulig læring – hvilket blandt andet sikres ved, at der er tilstrækkeligt meget/mange, som er velfungerende i gruppen.

Fokus på det positive – og opgør med 'udsatte-tænkningen'

Også fra den boligsociale helhedsplan Husum for Alle og SSP-indsatsen vurderes det, at det er vigtigt, at alle typer kan deltage og at man i øvrigt 'gør op med udsatte-tænkningen'. Det opleves, at projektet 'har noget godt' til de allerfleste slags unge, der har brug for forandring; både dem der potentielt kan blive ildspåsættede, dem der er isolerede og mange andre. Desuden profiterer de unge af deres forskelligheder, både på sårbarheds- og styrkesiderne.

Der er tilfredshed med, at projektet har bevæget sig fra at beskrevet som (kun) at være et 'udsatte-brand-slukningsprojekt' til at være et tilbud til unge om at skabe god forandring, både for sig selv og for deres omgivelser. Det taler ind i et fælles fagligt ønske om at gøre op med mange negative fortællinger omkring Husum-Tingbjerg. Et projekt som UBK udfordrer de dominerende fortællinger og viser andre og bedre historier.

"Det skal være nogen unge, der kan løfte, samtidig med at de selv bliver løftet. Vi arbejder forebyggende, og ser perspektiver i de unge. Det her kan være med til at vi kan bygge en ny god kultur omkring de unge, hvor det er okay at være motiveret og engageret i noget." Boligsocial medarbejder fra Husum For Alle.

"Det fungerer – ung til ung metoden virker; det at en ung i ens nærhed gør noget anderledes giver et større indtryk, end når jeg siger noget. Det er et nyt ansvar de får som rollemodeller – og det at få ansvar for noget godt, det betyder noget. Mange af de her unge har aldrig oplevet, at nogen har turdet give dem ansvar. Så vi bruger projektet til at fange tidligt, når der er noget socialt der ikke fungerer; det kan både være dårlige relationer i klassen eller i området." SSP-lærer

Rekruttering

Det vurderes at være fint at rekruttere i aldersgruppen (cirka) 7. klasse, hvor de unge er åbne og modtagelige, gamle nok til at det giver mening, og hvor det endnu ikke er alt for problematisk at trække dem ud af skolen to uger.

Det er godt at sammensætte hold fra forskellige skoler, og også at give plads til unge fra Borgercenter Børn og Unge, og at der er en åbenhed for nye typer af samarbejder.

Både fra helhedsplanen og Borgercenter Børn og unge nævnes det, at der også er unge udenfor skole og borgercenter, der vil kunne profitere af projektet. Det gælder både isolerede unge og potentielle kriminalitetstruede, der går under radaren og ikke ses i systemet, hverken skole eller kommune. Et øget samarbejde på gadeplan vil kunne nå flere af disse unge.

Tydelighed og tilgængelighed i forbindelse med rekruttering

Nogle fagpersoner, særligt lærere, savner en større tydelighed fra projektets side ift. mål og målgrupper. Ikke alle forældrene har en klar opfattelse af dette, og de fleste ved ikke helt, på hvilket grundlag deres børn er udvalgt. Lærerne ønsker således et tydeligere grundlag at formidle ud fra, når de skal rekruttere og tale med forældrene. Særligt er der behov for positive formuleringer, der gør op med ideen om, at projektet kun er for 'udsatte' og potentielt kan komme til at stigmatisere særlige grupper.

Det nævnes også, at der brug for forskellige former for formidling, så man når forskellige typer af forældre. Nogle forældre bruger fx ikke AULA og kan have brug for mundtlig formidling, og ikke alle forældre kan hjælpe deres børn med at skrive motiverede ansøgninger, sådan som nogle skoler kræver. Projektet bør derfor have for øje, at formidling og rekruttering (også) når de unge, som ikke har forældre, der kan hjælpe dem.

Kultur og sprog

Forsøg med modtageklasser har været udfordrende og vist, at hvis man skal invitere målgrupper ind, som ikke er godt integreret og/eller taler godt dansk, bør instruktørerne rustes bedre til at imødekomme dette.

UBK's metoder og tilgange

'Mod, respekt og disciplin' tager de unge til sig. De oplever, at det giver en ro og en lighed, at reglerne er enkle og ens for alle. Ingen må have huer på. Alle skal sige goddag og farvel til alle. Man skal kunne mærke håndtrykket. Gruppen er lille, og alle lærer hinanden at kende på kryds og tværs. Alle har madpakker med, så alle spiser sammen; der er ikke én, som smutter i 7-Eleven og først er tilbage efter pausen. Det er intensivt og trygt. Og der er ingen, der kan være usynlige. De unge tager inspiration med tilbage til skoler og hjem, når de fortæller om de gode regler for samvær gennem mottoerne 'mod, respekt og disciplin'.

UBK vægter de praktiske og fysiske læringsaspekter højt. Det er deltagerne glade for. Det udtrykkes som værende en væsentlig kontrast til skolen, hvor de fleste af de interviewede kadetter fortæller, at de har det svært med stillesidning og 'personlig stræben'. De værdsætter at 'gøre det, man lærer', at være meget udenfor og ude på oplevelser, og at have mange samarbejdsøvelser.

UBK er et eksklusivt tilbud, som skolen ikke umiddelbart kan tilbyde at kopiere. Derfor er lærere og øvrige fagfolk glade for at kunne tilbyde de unge at opleve, hvordan en konkret og praktisk arbejdsvirkelighed kan se ud. Lærerne vurderer, at forløbet i UBK for mange af de unge giver mere end de fleste af de praktikker, de ellers kommer i.

"De får nogle redskaber og indblik og ser det blive brugt i virkeligheden – det giver mening. Det kan de overføre til andre arbejdspladser i livet; at man opbygger og bygger videre, så tingene ender med at give mening. Det betyder meget for dem, at der er virkelighed i det, de laver." Lærer

"Jeg kan godt lide det med mod respekt og disciplin. Man skal ikke sige grimme ord, man skal tro på sig selv og være stærk. Det har jeg lært noget om. Jeg kan godt lide at nogen er skrappe for så man være ordentlig og ikke bare tænke på sig selv. Jeg vil gerne prøve at gøre det svært for mig og så hjælpe mig selv bagefter. Få flere udfordringer. Sige ja til ting." Kadet

Kadetuddannelsen, grundforløbet

Grundforløbet, hvor man uddannes til kadet, har som nævnt haft forskellige former. Der er generelt stor tilfredshed med den måde, det kører på i dag; det er intensivt og erstatter skolegang i perioden på de to uger.

De fleste af deltagerne ville gerne have et længere forløb, men de er også enige om, at man på to uger når at lære vældig meget. Nogle glæder sig også til at komme tilbage til hverdagen igen.

Lærerne vurderer, at det generelt giver mening at tage elever ud 14 dage, og at dét, de får med sig tilbage, kompenserer for det, de mister i skoleforløbet.

Projektets instruktører, der har været med gennem flere år, vurderer, at de sidste års strukturelle forandringer generelt har forbedret projektet. De vurderer, at et intensivt forløb over 14 dage er mere givende end et forløb, der er strakt over et halvt år med ugentlige eftermiddage. Det giver blandt andet mulighed for at skabe stærkere relationer og for at have telefonerne åbne til forældre i de fjorten dage, projektet varer. Ét hold ad gangen giver mulighed for at arbejde fleksibelt, så de enkelte på hvert hold kommer i møde. Det giver en stor gennemførselsgrad og tilfredshedsgrad, at de unge følges tæt og i øjenhøjde.

Det ugentlige aftentilbud

'Torsdage i hangaren' adskiller sig fra en almindelig klub ved at skabe en lighed, de ikke oplever andre steder. Uniformen giver fællesskabsfølelse og en fælles stolthed i at kunne noget særligt og have en fælles referenceramme som 'de gode'. Desuden oplever de unge, at sociale skel viskes ud - blandt andet fordi man ikke kan købe noget i hangaren (som fx i klub hvor de der har råd kan købe ture, sodavand og toasts), så ingen får udstillet, om de kan betale meget eller lidt. De unge holder af de stramme regler, kombineret med fleksibilitet og hensyn til den enkelte. De holder af den ro, der er i UBK, og af det lille fællesskab med nærhed både til hinanden og til instruktørerne. De oplever ikke grupperinger som i skolen; som på grundforløbet er alle her også lige, alle siger goddag og farvel til alle, og mobiltelefonen og den seje hue er (som regel) i tasken, mens man er sammen.

Aftentilbuddet er en succes, men det er også en udfordring, at der efterhånden er for mange deltagere. Muligheden for nærheden i en samlet gruppe forringes, og der er mindre mulighed for nære samtaler med de voksne. Der er for lidt mandskab og plads i busserne til at alle kan komme med på ture, og for de ældste kan det være en frustration, at der hele tiden kommer nye, så man skal starte forfra i stedet for at lære nyt, som det skete tidligere. En del af problemet imødekommes p.t., som beskrevet på side 5, af opstart af en ny ungeenhed for kadetter over 16 i Hovedstadens Beredskabs Frivilligheden.

"Man er ikke bange for at fejle, man ved at alle respekterer hinanden. Når man har uniform på, så lærer man det. Der er ikke nogen, der ser ned på én." Kadet

"Det er en kæmpe mulighed for dem; for at få oplevelser, fællesskab, og hele tiden genere nyt. Det kan noget andet end den almindelige klub; der er et tydeligere formål. Rigtig mange klubber er bare mere af det, som skolen tilbyder; det her er noget andet og kan rykke eleverne et andet sted hen." Lærer

Perspektiver på fastholdelse og fortsat (ud)dannelse

Samtlige effekter øges, jo længere tid, de unge fortsætter i projektet.

De, der fortsætter med at deltage i det ugentlige aftentilbud, oplever, at alt det, de har lært på grundforløbet, tages med – både over i hangaren og ud i livet. 'Torsdage i hangaren' har mange potentialer og er et vigtig tillæg til kadetuddannelsen. De unge føler sig velkomne og oplever at modnes – uden at blive drillet. Der skabes venskaber på kryds og tværs; sunde sociale relationer, der på konstruktiv vis kan modarbejde 'dårlige omgangsformer', som nogle af de unge slås med. De unge oplever en groende selvtillid og at kunne noget, andre ikke kan – og i det hele taget kunne mere og andet, end de troede de kunne, før de startede. De sociale kompetencer og samarbejdsevner øges i takt med inddragelsen og medansvaret for det, der sker i hangaren.

De unge, der fortsætter i projektet udover grundforløbet, får mulighed for at blive opkvalificeret med lægskurser og kan fx få ansvar for undervisning på 'torsdage i hangaren'. Derudover får de tilbud om praktik på en brandstation, hjælp til at søge fritidsjob mv. Mange af de unge er blevet klarere på mål og ønsker i forhold til deres fremtid, og har en større tro på, at de nok skal lykkes. De ældste kadetter er optaget af at blive dygtigere, efter at de har fundet ud af, hvor meget de får ud af at lære og engagere sig. De får både fortsat uddannelse selv, og er med til at uddanne nye kadetter. De fleste 'siger ja til alt, hvad man kan få af kurser eller ansvar'.

En af instruktørerne i UBK er selv tidligere brandkadet. I dag læser han til læge. Selvom projektets effekt ikke her opgøres kvantitativt, kan vi for en række unge se en kurs og fremtid, som kan knyttes til deres forløb i Ungdomsbrandkorpset.

"Hvis jeg ikke havde fået tilbuddet, ved jeg ikke hvor jeg var i dag. At læse til læge blev jeg inspireret til via vagterne i praktikken, hvor jeg snakkede rigtig meget med dem der sad i lægebilerne. Det åbnede en drøm og måske også en dør. Derudover havde jeg ikke haft alt det særlige, som jeg kan i dag – fx at jeg er ansat som underviser i førstehjælp på lægeuddannelsen i medicinske færdigheder og er tovholder for samtlige studerende. Det job får man kun, hvis man har relevant undervisningserfaring. Ved siden af dét og mine studier er jeg i beredskabet, både som instruktør i Ungdomsbrandkorpset og frivillig brandmand. Jeg er meget taknemmelig." Én af de første kadetter i projektet

ANBEFALINGER

Helt overordnet skaber UBK individuelle effekter for mange typer af unge med mange typer af udfordringer. På den lange og brede bane kan UBK være med til at bygge bro og vende negative, selvforstærkende fortællinger om udsatte områder til fortællinger om positive forandringer.

- *Projektet bør fortsætte den gode vej med at skabe klare værdier om mod, respekt og disciplin; om fællesskab og alle som havende en værdi.*
- *Projektet bør fortsætte sin gode vej ift. at skabe rollemodeller og fællesskabsfortællinger. De erfaringer, der gøres i Husum-Tingbjerg kan med fordel omsættes i andre lignende områder.*
- *Projektet bør fortsætte og lægge vægt på samarbejdet med det boligsociale område, SSP mv., således at indsatserne taler sammen og styrker hinanden.*

UBK har fået bredere mål og målgrupper end 'kun' det kriminalitetsforebyggende. UBK ønsker at (sam)arbejde målrettet med indsatsen i Husum For Alle og også at tilbyde en lignende indsats i andre hot-spot-områder. Samtidig ønskes det at nå ud i andre rekrutteringsområder og tilbyde pladser til andre typer af unge, der vurderes særligt at kunne profitere af UBK (fx unge, der er røget ud af skolesystemet). Den 'brede pensel' er netop projektets særegne styrke, fordi de forskellige unge profiterer af hinanden – men det stiller også store krav til fastholdelse af målene, fordi projektet kun tager 12 elever pr. gang og kun har to beredskabsinstruktører til rådighed. Desuden stiller det krav til instruktørernes kompetencer ud over deres brandmandsfaglighed.

- *Der bør gøres endnu mere for at rekruttere målrettet og at sammensætte hold og tilbud, så projektets potentialer kommer bedst muligt i spil. Projektet bør i endnu højere grad skabe tydelighed både indadtil og udadtil om rammer og mål, så rammerne for rekruttering afstemmes bedst muligt med samarbejdspartnere og forældre.*
- *Der bør stadig arbejdes målrettet med fastholdelse af de unge i lange forløb, da det højner de positive effekter af projektet. Det forudsætter dog, at der holdes øje med problematikken omkring et voksende antal unge i hangaren; og måske også et voksende antal, der har brug for særlig voksenkontakt og individuel sparring.*
- *Det bør generelt følges, om projektet rummer de mange og meget forskellige unge med forskellige udfordringer og behov. Her tænkes både på de fysiske og strukturelle rammer, og på instruktørernes kompetencer og muligheder.*

En 'afledt effekt' af UBK er, at projektet styrker nogle af de kompetencer, skolen fordrer ift. uddannelsesparathed – særligt de sociale og praksisfaglige. For nogle unge kan det netop være dét løft, der bærer dem igennem til at blive erklæret uddannelsesparate, og til at de kommer ind på en livsbane med konstruktiv orientering mod uddannelse og selvforsørgelse.

- *Samarbejdet med skolerne omkring UPV bør få et øget fokus og indarbejdes i UBK's formål.*
- *Samarbejdet med boligsociale helhedsplaner mv. kan med fordel højnes ift. at tilbyde de unge fritidsjobs, ansvar mv. Udover at styrke rollemodeleffekter, kriminalitetsforebyggelse mv. vil sådanne tiltag kunne støtte de unge i at blive uddannelsesparate på de parametre, der ikke er skolefag-faglige.*

